

Laatste Overdenkingen
van waarnemend burgemeester Oostzaan Wimar Jaeger
februari-mei 2021
aangeboden aan de Gemeenteraad van Oostzaan op 31 mei 2021

Via deze weg bied ik jullie Gemeenteraad, het college en de nieuwe burgemeester mijn rapportage, overwegingen en geheel vrijblijvende adviezen aan, naar aanleiding van mijn waarnemend burgemeesterschap 2021 in Oostzaan. Deze rapportage bestaat door elkaar heen uit 7 aanbevelingen, enkele vrijblijvende notities en mijn afscheidsspeech die ik op 31 mei 2021 zal uitspreken.

Beste allen,

Vanavond tikken de laatste minuten van mijn korte en intensieve burgemeesterschap in Oostzaan weg. Het feit dat ik al dagen een enorme aandrang voel om die minuten gepaard te laten gaan met een vlammend en liefdevol betoog, gelardeerd met allerlei goedbedoelde vaderlijke adviezen toont twee dingen aan. Ten eerste dat ik mij in korte tijd met uw gemeente heb verbonden, ten tweede dat het burgemeesterschap kennelijk toch meer een vaderlijke rol is dan je misschien van een afstand zou verwachten. Dat loslaten misschien niet mijn beste eigenschap is, is niet de verklaring dat ik jullie vanavond nog een lijst met boodschappen wil geven, die lijst met boodschappen komt voort uit mijn oprechte betrokkenheid bij jullie; bij de plek die Oostzaan in zo'n korte tijd in mij veroverde. Zojuist heeft u over de mail mijn "laatste overdenkingen gehad", die zijn inmiddels ook aan de stukken voor deze vergadering toegevoegd. U kent mij ik ben niet kort van stof, maar om de gehele overdenking met u nu mondeling te delen gaat zelfs voor mij wat ver.

Werkzaamheden

In de afgelopen 4 maanden heb ik de reguliere taken van burgemeester kunnen uitvoeren. Die werkzaamheden varieerden van 50 en 60 jarige huwelijken, 4/5mei herdenking, mediation gesprekken in conflicten tussen vaak eigennuttige Oostzaners onderling of in relatie tot de gemeentelijke overheid. Naast het voorzitten van jullie Raad en het College van B&W, vroegen de Corona omstandigheden veel aandacht met name op het gebied van handhaving. Vanuit het perspectief van de openbare orde lijdt Oostzaan als klein dorp soms onder het fenomeen van "grootstedelijke" criminaliteit. Alleen al in mijn eerste week werd dat geïllustreerd door het uitbranden van een boerderij annex drugsclub en de beschieting van een huis. Ook gesprekken rond het beheer van de voetbalvelden spraken boekdelen. Een grote stroom van regionale en bovenregionale overleggen vulde de agenda, maar bovenal was het toch de ambtelijke organisatie en het overleg met Wormerland dat de meeste urgente aandacht trok.

De situatie in Oostzaan

Ik leerde Oostzaan kennen als een prachtige gemeente die zich onderscheidt door haar unieke Oostzanerveld en 't Twiske en een eigennuttige en oorspronkelijke volksaard. Twee elementen die beiden ondanks grote instroom vanuit de turbulente stedelijke omgeving, nog goeddeels in tact zijn gebleven, maar ook de constante aanstoot zijn van de grootste soms emotionele tegenstellingen in ons dorp. Namelijk de discussie natuur of recreatie op het water en in het natuurgebied en het gesprek over zelfstandigheid of toch samen met anderen.

Een gemeente wordt niet alleen gemaakt door haar bestuur maar door de inwoners, ondernemers, bedrijven en instellingen. Bij mij is het onmiskenbare beeld ontstaan dat Oostzaan hecht verbonden is en zeer velen willen bijdragen aan de eigen identiteit van de gemeenschap. Is het niet zo dat zeker de oorspronkelijke inwoners bijzonder gesteld zijn op de "ons kent ons cultuur", die wat mij betreft onmiskenbaar in het dorp heerst. En toch kwam in de loop van de tijd bij mij ook de vraag op of de inwoners van Oostzaan voldoende profiteren van de positieve kanten van die "ons kent ons cultuur" en niet teveel worden geconfronteerd met de negatieve kanten ervan.

De gedachte dat de huidige bestuurlijke situatie in Oostzaan op deze manier niet voor de eeuwigheid is vol te houden, sterker nog, nú vraagt om intensieve aandacht, werd me snel duidelijk. Natuurlijk je kunt ook denken: "de aanpak daarvan had ook nog wel 4 maanden kunnen wachten", maar de urgentie overviel me; er moet nu iets doorbroken worden. Ik had het idee dat er in de bestuurlijke collectiviteit van ons allemaal te veel geleden werd. Maar wie lijden er dan volgens mij?

Misschien wel de inwoner met zijn rollator op een steeds moeilijker begaanbare stoep. Haar vergunningsaanvraag die nog steeds open staat en het WMO traject die plots van de keukentafel viel. Ligt de klacht daarover nog wellicht ergens op de stapel?

Of is het de ambtenaar die lijdt? Die steeds collegae ziet vertrekken en ze mist voor advies en ervaring. De druk van de wethouder die groter wordt en faciliteiten die afnemen. Veel zieke collegae, wiens werk moet worden opgevangen. Je werk goed kunnen doen er trots op zijn lijkt langzaam het groene gras aan de andere kant van de heuvel.

Lijdt de wethouder met rode oren van boze inwoners en het idee dat zijn stem steeds minder wordt gehoord. Zelf doen leek eerst nog wel een oplossing maar 24 uur in een dag is helaas ook te weinig. Morgen weer een bestraffend betoog van de Raad, waarom er nog niet is geleverd en alles zo laat is?

Of het Raadslid dat lijdt; steeds minder begrijpt dat het grootste deel van de begroting al vast ligt nog voor dat zij haar kaderstellende bevoegdheid laat staan de controlerende heeft uitgeoefend. En dan hebben ze kritiek op haar detailvragen. Maar ja als je de informatie niet krijgt, wat moet je dan?

Een vicieuze cirkel misschien, maar dat is niet de vraag. Wie doorbreekt hem, dat is de kwestie. Hoe doorbreek je zo'n vicieuze cirkel? Alleen met z'n allen! Dat is misschien wel het belangrijkste waartoe ik zou willen oproepen. Samen, samen, samen, want als er een gemeenschap is die daar aanleiding toe geeft is het wel Oostzaan. De positieve kant van "ons kent ons" is immers ook "samen doen". Samen betekent ook met een beetje begrip, hier en daar vergevingsgezind en soms een beetje zacht. Let wel ik roep niet op tot doetjes, er moet gezegd worden wat nodig is, die directheid is alleen maar duidelijk en past bij Oostzaners met het hart op de tong. Maar na die duidelijkheid mag er best ruimte zijn om na te denken over de motivatie van de ander of een empathisch gebaar. Je gelijk zal immers nooit worden behaald met de verkettering van de ander, maar alleen met een brug om de ander naar jou te laten oversteken. Of het nu gaat om al of niet overnachten in 't Twiske, woningbouw of landelijk gebied, al of geen voorronde paraplu bestemmingsplan, voldoende of onvoldoende excuus van een burgemeester, een gezamenlijke of eigen ambtelijke organisatie of dat of het nu gaat om zelfstandigheid of niet, zonder balans tussen je eigen gelijk en begrip voor de ander is iedere oplossing bij voorbaat een slechte. Ik wil maar zeggen discussieer en verschil van mening op het scherpst van de snede, maar verketter elkaar niet.

Jullie vinden me misschien een zweverige dominee dus laat ik ook concreet zijn, want ik ben ook wel weer zo pedant dat ik jullie ook zou wil nalaten wat ik waarschijnlijk van de toekomst had gevonden als mijn burgemeesterlijkheid in Oostzaan een langer leven was beschoren.

Graag loop ik met jullie 7 punten door waar ik kansen zie voor verbetering om het leven in de gemeente Oostzaan makkelijker, veiliger en fijner te maken:

1. De kwetsbare ambtelijke organisatie
2. De strijd voor natuur en recreatie
3. Houd de bestuurlijke waardigheid hoog
4. De openbare orde en veiligheid
5. Meer plezier in en van de gemeenteraad
6. De rol en de bijdrage van Oostzaan in regio en daarbuiten
7. Eerlijkheid en openheid over onze bestuurlijke toekomst

In het stuk dat jullie is gemaïld vinden jullie wat overdenkingen rond deze punten. Hier wil ik me beperken tot enkele opmerkingen.

1. *Kwetsbare ambtelijke organisatie*

In de afgelopen maanden mocht ik samenwerken met veel verschillende ambtenaren. Professionals die zich naar beste eer en geweten inzetten, bepaald anders dan op een wijze zoals in de volksmond over ambtenaren wordt gesproken. Ze lopen zo goed en zo kwaad als het gaat de gaten dicht en schakelen gemakkelijk tussen de spagaat van politieke prioritering en dat alles voor twee gemeenten. Ik vertel u niets nieuws als ik zeg dat de ambtelijke organisatie Over-gemeenten die wij samen met de gemeente Wormerland voeren, kwetsbaar is.

Ondanks meerdere directie wisselingen en pogingen om te veranderen is de huidige situatie nog steeds kwetsbaar. In de Raad of op facebook kun je de politiek daar de schuld van geven maar dat is wat mij betreft wel iets te makkelijk. Over-gemeenten lijdt naar mijn overtuiging aan een weeffout in de structuur, structurele onder-financiering en geen eenduidige dagelijkse opdracht. Dat is een bij voorbaat verloren wedstrijd. Dat heeft niets met bestuurders te maken.

Nog afgezien dat er in Nederland vaak gediscussieerd wordt of een ambtelijke integratie tussen gemeenten überhaupt kan werken (er zijn er heel veel die sneuvelen) is de opzet van Over-gemeenten altijd anders bedoeld, namelijk met liefst twee of zelfs drie gemeenten toegevoegd. Dan begrijp je gelijk waar die onder-financiering en die klemmende structuur vandaan komt. Je hoeft geen Einstein te heten om te zien dat de huidige vorm van Over-gemeenten op de langere termijn onhoudbaar is. Dat is voor de goede orde en eventuele ambtenaren die meeluisteren overigens geen bedreiging van hun baan, want de werkzaamheden die Over-gemeenten doen blijven en zullen alleen maar toenemen.

De toekomst van Over-gemeenten is direct verbonden aan het onlangs ingezette proces naar een toekomstbestendige bestuurlijke toekomst. Met andere woorden hoe Over-gemeenten er in 2026 uit ziet is nu niet te zeggen, dat hun activiteiten altijd zullen plaatsvinden wel. Dat betekent dat het wellicht een goed idee is om op korte termijn een paar maatregelen te nemen. In mijn schriftelijke **bijlage 1** vinden jullie die uitgebreid omschreven. Ze komen neer op 3 punten:

- a. Garandeer de organisatie voldoende financiële middelen om voldoende en kwalitatief goede mensen te kunnen betalen om de minimaal wettelijke taken uit te voeren.
- b. Beperk de ambtelijke samenwerking binnen Wormerland tot die terreinen waar gelijke beleidsontwikkeling en uitvoering voor de hand ligt en niet fundamenteel vanuit de eigenheid van de gemeente verschilt.
- c. Maak de verbinding op inhoud tussen de ambtelijke organisatie en het college beter door met name de gemeentesecretarissen, maar ook de burgemeesters beter te positioneren.

2. *Strijd voor natuur en recreatie*

Mijn tweede hartenkreet betreft onze prachtige natuur, die iedereen wil bezoeken en waarin iedereen wil verblijven. In de afgelopen maanden kwam het haast dagelijks naar boven. Maar oprecht bedoelde gesprekken leiden regelmatig tot verslagen over het juridisch gelijk. Discussies over de randen van regelingen. Argumenten over de eigen wettelijke waarheid. Maar het gesprek over de interpretatie van Natura 2000, het coalitie akkoord of het al of niet afgeven van vergunningen, gaat natuur noch recreatie helpen. Rechtszaken, WOB-verzoeken en stromen van vragen al helemaal niet. We moeten met elkaar, alle partijen samen komen tot de essentie. Het gesprek waar het echt omgaat, namelijk wat *willen* we en hoe kunnen we die wensen zo goed mogelijk op elkaar afstemmen.

Natuur en recreatie smeken om de overbrugging van tegenstellingen. Mijn oproep zou zijn om de strijd van kruisende juridische waarheden te staken. Bepaal wat we echt met 't Twiske willen en hoe bevaarbaar het water in onze gemeente echt moet zijn, verzamel de kracht om samen met de andere groene gemeenten Landsmeer, Waterland en Wormerland een echte visie op die groene long aan de noordoostelijke zijde van het verstedelijkt gebied te bepalen. Ga niet uit van wat kan, maar eerst en vooral van wat je wilt. Zoek een neutrale buitenstaander die al die wensen bijeen brengt. Iemand die verschillende wensen tot een genuanceerde balans kan brengen, waarin iedereen een beetje geeft en heel veel krijgt. Een bewuste en duidelijke toekomst, die niet stilstaat maar perspectief biedt. Neem van mij aan: de buitenwereld zal die gebalanceerde kijk op de mogelijkheden van een natuurlijke en recreatieve omgeving van ons prachtige gebied heel erg verwelkomen in alle opzichten! Dan wordt willen kunnen!

3. *Houd de bestuurlijke waardigheid hoog.*

Ten derde zou ik als ik burgemeester was investeren in bestuurlijke waardigheid. Natuurlijk onderschrijven we allemaal de principes en de regels die door de jaren heen werden gevormd om het gemeentelijk bestuur transparant te laten zijn en los van bevoordeling of individuele beïnvloeding te laten functioneren. Tegelijkertijd zijn we een kleine gemeenschap, waar iedereen elkaar kent. Dan kan bemoeienis bij individuele situaties weleens boven het hoofd groeien. Niet uit kwade wil, daar ken ik de oprechtheid van het bestuur van deze gemeente te goed voor. Maar bij bemoeienis met vergunningen en de toewijzing van individuele regelingen, conflicten met inwoners of te grote betrokkenheid bij de veiligheid van onze samenleving ligt een integriteitsdiscussie op de loer als je je verantwoordelijk voelt en zo dicht op de gemeenschap staat.

Zoals het ieders verantwoordelijkheid is om ongewenste situaties te signaleren, zo belangrijk is het om te zorgen dat er een aanspreekcultuur is en dat er ook een regeling is om ongewenste beeldvorming, geruchten of feitelijkheden met grote prudentie te kunnen aanpakken. Met andere woorden het risico's op ongewenste dubbele loyaliteiten en clientilisme, dan wel de valselijke beeldvorming daarover, is in een kleine "ons kent ons gemeenschap" per definitie groot. De wens tot dorpse nabijheid loopt het risico te dominant te worden in de rolopvatting, waardoor de betrokkenheid bij individuele vergunningverlening en toewijzing van regelingen, ondanks alle goede bedoelingen, een ongewenst niveau kan aannemen.

Ik zou jullie willen adviseren het integriteitsprotocol binnen de gemeente nog eens met elkaar te bespreken, te moderniseren en de organisatie daaromheen te verbeteren. Niet alleen om te weten hoe op te treden als het fout gaat maar misschien wel net zoveel om te kunnen optreden als geruchten tot verkeerde conclusies rond integriteit leiden. Het gesprek daarover scherpt altijd het moreel kompas en omgang met het spanningsveld van nabijheid en betrokkenheid enerzijds en rolvastheid en neutraliteit anderzijds. Elkaar op dit punt durven aanspreken is daarbij van groot belang om te zorgen dat het zelfreinigend vermogen binnen het hoogste orgaan van de gemeente Oostzaan vitaal is en blijft. Een dergelijke regelingen hoef je niet zelf uit te vinden, ze zijn in veel plekken in het land te vinden, omdat ze daar ook weten hoe belangrijk integriteit is en ook hoe schadelijk geruchten en valselijke beschuldigingen daarbinnen kunnen zijn.

4. *Openbare orde en veiligheid*

Een burgemeester heeft een autonome rol op het gebied van de openbare orde en veiligheid. Het is belangrijk dat Raadsleden zich daarin niet manifesteren. Het is daarom wellicht dubieus om dit onderdeel te laten zijn van mijn aanbevelingen. Toch zien jullie allemaal met lede ogen de schade van vaaroverlast, geruchten over verenigingen in ons dorp en hier en daar grootstedelijke criminaliteit. Oostzaan is daar waar het gaat om openbare veiligheid, niet meer het dorp van het tuinpad van mijn vader en de orde houdt je dan ook niet meer met bromsnor. De nieuwe burgemeester zal die orde binnen zijn mandaat buiten de Raad wel handhaven, maar moet daarvoor wel de middelen hebben. Op grond van hetgeen ik in de afgelopen 4 maanden ervoer, de dunne enkelvoudige bezetting op het terrein van OOV, zou ik u adviseren het budget iets te verruimen, zodat daar waar het de openbare orde betreft aansluiting gezocht kan worden bij de bromsnor 2.0 die op land en op water moderne preventieve en handhavende middelen inzet.

5. *Meer plezier in en van de Gemeenteraad*

De tijd die jullie steken in onze gemeenteraad is ontzagwekkend. Die inzet mag best op wat meer waardering rekenen. Ik zeg daarom ook tegen onze inwoners realiseer je de inzet van uw bestuur. De politieke verhoudingen in Oostzaan zijn relatief goed. Maar komt het collectief van de Raad wel voldoende in positie? Leidt al die enorme inzet tot voldoende (be)grip. Kan je je voldoende informeren om het reële beeld te krijgen, daarna pas te oordelen en dan samen tot een besluit te komen? Blijven we voldoende op hoofdlijnen en bespreken we de strategische keuzes, of laten we ons soms teveel in een vraag en antwoord debat verlokken over details die de kern van de zaak verhullen?

Misschien is het verstandig om soms te aanvaarden dat informatie niet altijd openbaar hoeft te zijn omdat wijze besluiten het soms ook nodig hebben om in vertrouwelijkheid tot stand te komen. Tussen kaderstelling en controle zit vaak een kwetsbare fase die soms om vertrouwelijkheid vraagt. Het kan dan ondanks jullie weerstand verstandig zijn het presidium iets meer te laten zijn dan een openbare agenda commissie.

Vanuit de Raad is er regelmatig terechte kritiek op de buitenwereld, variërend van landelijke overheid tot samenwerkingspartners. Hier en daar sluimert een gevoel dat we er toch niets aan kunnen doen. Maar dat is niet altijd waar, kritiek mag ook leiden tot eigenstandig optreden. De neiging tot pro-actieve inzet zou altijd sterker moeten zijn dan de neiging tot “externaliseren”. Juist in de bestuurlijke fase waarin Oostzaan zich nu bevindt is een nog (pro)actievere Raad met het oog op strategische kaderstelling en controle, van enorme waarde.

In de afgelopen maanden hebben we kleine veranderingen in onze vergaderstructuur doorgevoerd. Maar als ik het zou mogen zeggen kan het nog beter. In **bijlage 2** vinden jullie een notitie met suggesties over hoe ik denk dat het nog beter kan. Die verbeteringen lopen langs drie lijnen:

- a. Organiseer een scherpere beeldvorming door de ambtelijke organisatie zelf toelichting te vragen. Dat leidt niet alleen tot een mogelijk beter begrip van de context maar ook tot een betere informatieve verbinding en onderling begrip en taal met de ambtenaren. Dit zou kunnen door een versterking van de commissiestructuur.
- b. Voer het gesprek bij de beoordeling en besluitvorming niet alleen in de vorm van vraag en antwoord maar in stellingname en mogelijk compromis. Vragen zijn beeldvormend en gaan vaak over het detail, daarmee helpen ambtenaren en experts graag. Ik denk echter dat oordelen en besluiten zich beter kunnen richten op strategie en hoofdlijnen.
- c. Geef fractievoorzitters in het presidium meer ruimte om vertrouwelijke onderwerpen te bespreken, zodat er meer ruimte is voor consultatie en informatiedeling over gevoelige dossiers. Dat helpt het onderling begrip bij soms moeilijke afwegingen en geeft vorm aan de wijze adviezen die een Raad soms ook kan geven.

6. *Het belang van Oostzaan in de regio*

U en ik hebben ons de afgelopen maanden weer “de tandjes” vergaderd in al onze gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsverbanden. Van de regio Zaanstreek Waterland naar de veiligheidsregio, naar de MRA en de vervoersregio, van de GGD tot OD-IJmond, je moet het met allemaal maar kunnen volgen. Onze omgeving vraagt niet alleen formele besluiten maar ook een inhoudelijke en materiele bijdrage. Wat mij betreft is het voor een kleine Raad regelmatig ondoenlijk. Jullie uren zijn schaars, de ambtelijk capaciteit en kwaliteit is beperkt en het geld groeit ons niet op de rug.

In de afgelopen 4 maanden heb ik meermaals besloten opdracht te geven de stukken uit Zaanstad of Purmerend op te vragen en deze 1:1 in de gemeente Oostzaan in te brengen; zoeken en vervangen in Word is een eenvoudige functie. Mijn overweging daarbij was dat de belangen tussen die grote gemeenten en Oostzaan vaak niet zo verschillen. De beoordeling door onze buurgemeenten is al gauw professioneler en ze zijn graag bereid aan de zijlijn ook een wakend oog te hebben voor het belang van hun kleine buurman. Kortom ik zat liever een hele enkele keer op de blaren van de burens dan te leven in de wetenschap dat het smeulende vuur van boven-gemeentelijke dossiers niet te kunnen beteugelen.

Ik zou de Raad en het college daarom willen adviseren te overwegen een gesprek te voeren over het maken van keuzes over welke onderwerpen je pers se intensief wilt volgen. Al het andere zou ik in dankbaarheid overlaten aan de burens, die graag voor ons een oogje in het zeil houden. Het voordeel van die keuzes is niet alleen dat er minder werk is voor de overbelaste ambtelijke en bestuurlijke organisatie, maar misschien nog wel veel meer dat er ruimte ontstaat om enkele onderwerpen heel goed te doen waardoor je ook inhoudelijk een bijdrage aan de regio levert die anderen misschien minder goed kunnen. Het zal jullie niet verbazen dat mijn gedachten daarbij uitgaan naar het groene. Een bijdrage van Oostzaan, misschien wel samen met Landsmeer, Waterland en Wormerland om in de regio en misschien wel in het land inhoudelijk waar te maken wat we in fysieke zin al zo lang doen: “zuurstof geven aan leven en natuur”.

7. *Eerlijkheid en openheid over onze bestuurlijke toekomst*

In de afgelopen maand hebben jullie in een moordend tempo besluiten genomen om de bestuurskracht en de bestuurlijke toekomst van Oostzaan serieus ter hand te nemen. Ik denk oprecht dat ik jullie maar ook alle Oostzaners daarmee mag feliciteren. Het is nodig elkaar eerlijk in de ogen te kijken en de vraag te stellen hoe het verder moet. Oplossingen te zoeken hoe de dienstverlening aan de Oostzaners echt goed kan blijven er geen ongelukken zullen gebeuren. Ik dacht, soms rijden we onwetend door het rode licht. Tot nu hadden we de mazzel dat er geen kruisend vrachtverkeer langskwam, maar blijft dat altijd zo? Het is mooi en moedig om met elkaar het stoplicht op de kruising opnieuw in te stellen en misschien tot de conclusie te komen dat we die voortaan met een andere auto moeten oversteken. Een auto die in ieder geval kwalitatief op orde is, capaciteit voor voldoende passagiers heeft en netjes gefinancierd kan worden.

Velen van u weten dat mijn stokpaardje juist meestal bij samen en dichtbij ligt. Mijn oproep is daarom helemaal niet per definitie een pleidooi voor grootschaligheid. Ik zou daarom willen toevoegen dat veel wat we in de gemeente belangrijk vinden helemaal niet exclusief door de gemeente zelf hoeft te worden gedaan. Je kunt er ook voor kiezen de verantwoordelijkheid te delen met inwoners, bedrijven en instellingen. Samen optrekken in een dorpsfonds bijvoorbeeld. Een dorpsfonds, mede gefinancierd door de OZB en de overheid, die de leuke dingen organiseert, die verantwoordelijkheid neemt voor bijvoorbeeld onderhoud van bepaald openbaar groen, verenigingen stimuleert en eventueel zelfs subsidieert. Het dorpsfonds zou zelfs niet vrijblijvende adviezen over vergunningen kunnen geven zoals bomkap, het zonnepaneel of openbare inrichting. Er bestaan allerlei vormen van dit soort samenwerking die bijdragen aan behoud van identiteit, betrokkenheid en nabijheid. Want als we de verantwoordelijkheid iets meer delen met inwoners en bedrijven houden we het misschien wel veel meer bij huis en voelen mensen zich misschien wel meer betrokken.

Even terzijde: Ik zag een kleine sprank van zo'n structuur in het overleg met organisatoren, veteranen, het onderwijs en enkele bedrijven rond de herdenking van afgelopen 4 mei. Enorme betrokkenheid die je vast wilt houden en voor de toekomst wilt borgen. Ik heb voor mijn opvolger een vrijblijvend concept Raadsvoorstel achtergelaten voor samenwerking tussen gemeente, individuen en veteranen, scholen en bedrijven in een Stichting Vrede en Vrijheid Oostzaan, om in de toekomst herdenken, herinneren en vieren van onze gezamenlijke geschiedenis echt Oostzaans te houden (bijlage 3). Inmiddels heeft een uitgebreide consultatie rond organisatoren, veteranen, scholen en ondernemers plaats gevonden waarvan de resultaten samen met het voorstel bekend zouden kunnen worden gemaakt.

Maar goed ik had het over bestuurskracht. Open staan voor een werkelijk debat over je bestuurlijke toekomst vraagt om zorgvuldigheid naar elkaar en in de (sociale) media. En het vraagt om eerlijkheid naar je inwoners en je bedrijven en instellingen. Eerst de feiten en beelden ophalen, dan dezelfde taal leren spreken en je oordeel vormen om tot slot een besluit te nemen. Ik denk dat die volgorde echt belangrijk is en gun u de rust om die volgorde ook aan te houden. Die rust is naar mijn mening kwetsbaar en vraagt om permanente aandacht, zeker in een periode van verkiezingen. Altijd bestaat in dit soort processen de neiging om de problematiek van bestuurskracht opportunistisch en populistisch weg te zetten. Het zou de Oostzaner echter tekort doen en leidt tot een situatie waarin niet de Gemeenteraad zelf aan het stuur naar de toekomst zit maar de hardste stem en uiteindelijk de buitenwereld over het welzijn van onze inwoners beslist. Jullie hebben ervoor gekozen het zover niet te laten komen en dat toont het ware hart voor Oostzaan!

Tot Slot

Heeft deze bijna oud-burgemeester dan alleen maar een opgestoken vingertje? Is het dan alleen maar moeilijk zult u zich na bovenstaande afvragen? Nee integendeel! Het belangrijkste van de afgelopen vier maanden was dat ik zelden in mijn leven zoveel in zo'n korte tijd leerde. Leerde om snel te schakelen tussen beleid en uitvoering enerzijds en de menselijke maat en empathie anderzijds. Want als geen ander zie je en hoor je als burgemeester het bloed, zweet en tranen van ambtenaren en jullie als raads- en collegeleden om te komen tot goede besluiten. En als geen ander zie je als burgemeester hoe moeilijk het soms is voor mensen het leven te kunnen leiden. Die twee het leven regelen en het leven leiden kunnen juist in een kleine gemeenschap goed op elkaar worden afgestemd en ik ben blij dat ik dat hier in Oostzaan heb mogen ervaren.

Graag wil ik iedereen in Oostzaan bedanken voor de mogelijkheid die jullie mij hebben geboden om deze rol in de afgelopen 4 maanden te mogen nemen. Het is in ieder geval voor mij een waardevolle periode geweest, waarin ik veel heb kunnen leren en doen. Ik zal met bijzonder genoegen en veel verbondenheid terugkijken op mijn korte intensieve periode in Oostzaan, op jullie, de gemeenteraad, bestuurders, inwoners, bedrijven en instellingen, zoals ik die heb leren kennen. Oostzaan is een mooie en eigenzinnige gemeenschap, die het verdient bestuurd te worden op een professionele wijze, met veel aandacht en empathie voor de eigen identiteit. U gaat in de komende maanden intensief in gesprek om die professionaliteit en ook die eigenzinnigheid vorm te geven voor een glansrijke toekomst. Met jaloezie kijk ik naar jullie die deze spannende periode ingaan. De tragiek van de interim burgemeester: ineens ben je er, ineens ben er niet meer. Het was een eer en ook een grote verantwoordelijkheid om daar een aanzet toe te mogen geven. Ik wens jullie toe dat jullie naast de goede keuzes ook heel veel plezier beleven aan het vormgeven van de toekomst van deze prachtgemeente. Ik hoop ook een heel klein beetje aan die toekomst te hebben bijgedragen, in het besef dat ik slechts een rimpeling was in jullie bestaan, maar hopelijk een rimpeling die een klein beetje zout op het strand heeft achtergelaten. Het ga jullie goed. Dank jullie wel

Oostzaan 31 mei 2021

Bijlage 1: voorstellen voor verbetering structuur Over-gemeenten

In het benen op tafel overleg van de Raad van Oostzaan op 27 mei 2021 heeft Rob de Greef van Proof Adviseurs (<https://proofadviseurs.nl>) de juridisch bestuurlijke aspecten van Over-gemeenten toelicht. Tegelijkertijd oriënteren de Raden van Wormerland en Oostzaan zich op hun bestuurlijke toekomst. Wat ook de uitkomst van die oriëntatie, zeker is dat fundamentele veranderingen niet voor 2026 gerealiseerd zullen zijn. Het is belangrijk om in ieder geval voor die periode tot 2026 of misschien wel voor ver daarna verbeteringen door te voeren in de structuur van onze gezamenlijke ambtelijke organisatie. Op basis van de analyse van Rob de Greef kan vastgesteld worden dat een waaier aan mogelijkheden bestaat. Of we streven naar een volledig geïntegreerd bestuurlijk lichaam, kiezen voor een bedrijfsvoerings-organisatie met een eigen gemeentelijke ambtelijke dienst voor enkele beleidsterreinen of voor een model waarin Oostzaan diensten inkoopt bij de door Wormerland overgenomen ambtelijke organisatie, in alle gevallen is een excellente samenwerking met onze goede buurgemeente noodzakelijk en wenselijk.

Het gesprek hierover zal op college en raadsniveau moeten plaatsvinden. Het zal uitkomsten moeten opleveren die de structuur, de financiering en de aansturing binnen grijpbare dimensies brengt. Bijgaand vind u enkele relatief gemakkelijk te implementeren suggesties die mogelijk op de kortere termijn meer grip op de ambtelijke organisatie zouden kunnen opleveren. Ze betreffen de topstructuur van de organisatie en de juridische (GR reglementaire) samenstelling.

Het Dagelijks bestuur :

- a) *Samenstelling:* Overweeg om het DB te laten bestaan uit de burgemeesters met een onafhankelijke buitenstaander als voorzitter. De GS-en en directeur Over-gemeenten (dO-G) als secretaris nemen deel aan de vergadering. Het onafhankelijke lid van het DB heeft tot taak de onafhankelijkheid van balans tussen individuele gemeenten te bewaken, te zorgen voor voldoende bestuurlijke afstand van burgemeesters en de rolneming van bestuurders als bestuurders van Over-gemeenten in plaats van burgemeester van hun eigen gemeente.
Verantwoordelijkheid: Het DB is verantwoordelijk voor de aanstelling/ontslag van de dOG, manager voor P&O en manager Finance; het bewaken van de werkzaamheden o.b.v. kaders en begroting, waaronder investeringsaanvragen. kwaliteit van beleidsontwikkeling en -uitvoering. Het DB ziet toe op het integraal functioneren van het MT
Vergaderfrequentie: het DB komt 1 x 2 weken, m.u.v. de zomervakantie.

Het algemeen bestuur

- b) *Samenstelling:* Het AB bestaat uit de participerende colleges. In geval meer dan twee gemeenten participeren zou overwogen kunnen worden per college 2 wethouders en de burgemeesters) en wordt per toerbeurt voorgezeten door een van de burgemeesters. De GS-en nemen deel als adviseur en de dOG als toehoorder.
Verantwoordelijkheid: Het AB is verantwoordelijk voor de kadernota, de begroting en de jaarrekening; voor de inhoud van en besluiten inzake de GR; voor het strategisch ontwikkelplan van de organisatie; voor het vaststellen van de bestuurlijke agenda.
Vergaderfrequentie: 4 x per jaar.

Gemeentesecretarissen

- c) De positie van gemeentesecretarissen is mogelijk op te grote afstand van de ambtelijke organisatie gezet. Mogelijk is een keuze voor deze situatie gemaakt op basis van individuele karakters. Juist dat geeft de kwetsbaarheid van de structuur aan. Dat brengt met zich mee dat ook de afstand tussen college en ambtelijke organisatie onwenselijk groot lijkt. De ambtelijke organisatie zit de facto niet aan tafel bij het college waarmee besluitvorming plaatsvindt, waarbij het ambtelijk advies en de overwegingen hoogstens schriftelijk kunnen zijn ingebracht. Het is voorstelbaar om de directie van Over-gemeenten te laten bestaan uit drie directeuren. De GS-en worden toegevoegd aan het MT als volwaardig MT-lid, maar zonder portefeuille; de GS vertegenwoordigt O-G in het college;
- d) Het MT bestaat uit de GS-en, dOG en de afdelingshoofden

Verantwoordelijkheid: het MT is verantwoordelijk voor de aansturing van de organisatie wat betreft beleidsontwikkeling en beleidsuitvoering; voor de uitvoering van de organisatie-ontwikkeling o.b.v. het strategisch ontwikkelplan; voor de bedrijfsvoering; voor de

Bijlage 2: voorstellen voor vergaderingen en werkzaamheden van de Raad

1. De minuut van

Voorgesteld wordt Raadvergaderingen te starten (nadat aanwezigheid van de leden is vastgesteld) met het vaste agenda punt “de minuut van”. Dit agendapunt wordt ingevuld door een lid van de Gemeenteraad. De griffie stelt het schema van volgorde op welke van de leden van de Raad in welke Raadsvergadering verantwoordelijk zijn voor de invulling. Ieder lid komt aan de beurt. Het doel van de invulling is de overgang van de dagelijkse beslommering naar de Raadsvergadering te maken, zonder gelijk in het politiek bestuurlijke debat te treden. De invulling is kort, plus minus een minuut en richt zich uitdrukkelijk niet op een politiek onderwerp. De invulling is persoonlijk en vormvrij. Te denken valt aan een gedicht, een bede, een persoonlijke ervaring, een quote, een kort verhaaltje of stukje uit een boek, etc. De minuut zet aan tot inspiratie, relativering en verbinding.

2. Presentatie

Raadvergaderingen zijn meestal openbaar, zodat derden kennis kunnen nemen van hetgeen er in de gemeenteraad wordt besloten. In die zin vormen Raadvergaderingen een platform waar politiek bestuurlijke toelichting en verantwoording wordt afgelegd richting inwoners en anderen. Mede gezien het feit dat vergaderingen van de Raad met enige regelmaat ook digitaal plaatsvinden is enige mate van representativiteit van het beeld aangenaam. Daartoe krijgen raadsleden en fractieassistenten de beschikking over standaard achtergronden waarop een beeld van Oostzaan staat plus het wapen van ons dorp en het logo van de partij van het desbetreffende raads/commissielid. Daarnaast zijn de volgende beleefdheidsregels van toepassing. Raadsleden zijn normaal / representatief gekleed, er wordt niet in beeld gegeten, huisdieren lopen niet door het beeld heen, er wordt niet getypt of andere luidruchtige zaken gedaan met de microfoon aan (niet-muted), etc. etc.

3. Toegankelijkheid

De Raad van Oostzaan streeft er naar haar vergaderingen zo toegankelijk mogelijk te laten zijn. Belangrijks onderdeel daarvan is de toegankelijkheid van en begrijpelijkheid van hetgeen besproken wordt. Om die toegankelijkheid en begrijpelijkheid te bevorderen is het van belang zo weinig mogelijk politiek of ambtelijk taalgebruik te hanteren. Taalgebruik dat aansluit bij het dagelijks gebruik van mensen maakt het volgen van vergaderingen begrijpelijker en dus aantrekkelijker en stimuleert daarmee de betrokkenheid van het publiek. Ten aanzien van ieder voorstel / onderwerp dat behandeld wordt in de verschillende fases van het Raadsproces wordt een zo toegankelijk mogelijke tekst geschreven van maximaal 200 woorden. De tekst bevat geen ambtelijke noch technische termen en is gesteld in gewone alledaagse taal. De tekst geeft kort aan waar het onderwerp over gaat, welk besluit er voorligt en welke gevolgen dat heeft voor de inwoners van Oostzaan. Daarnaast maakt de tekst duidelijk dat ..... (aanvullen)

4. Beoordeling procesgang Raadsstukken

Aan de voorkant is het van belang te beoordelen hoe onderwerpen in de Raadscyclus behandeld worden. Sommige voorstellen vragen uitsluitend om een besluit omdat ze zo logisch zijn dat bespreking niet noodzakelijk is, andere stukken zijn dermate politiek gevoelig dat ze zelfs een dubbele cyclus vragen. Aan de voorkant adviseert het College van B&W over de cyclus. Dit advies wordt binnen de agenda commissie besproken en vastgesteld. Het gaat daarbij om de vraag of het voorstel

1. Technisch inhoudelijk behandeld dient te worden
2. Oordeelsvormend besproken dient te worden
3. Met debat in de besluitvormende fase wordt behandeld
4. Aan een dubbele cyclus (denk bijvoorbeeld aan bestemmingsplan beoordeling voor en na ter inzage legging) bloot gesteld dient te worden.
5. Als hamerstuk in de besluitvormende fase wordt ingebracht.

Het staat ieder Raadslid vrij een onderwerp dat een bepaalde fase van de Raadscyclus overslaat alsnog te agenderen. Daarmee kan een hamerstuk voor de besluitvorming dus alsnog ingebracht worden voor technische inhoudelijke toelichting of debat. Tijdens iedere fase wordt de vraag gesteld of het voorstel rijp is voor de volgende fase. Eerste agendering wordt op voorstel van het college besloten door de agendacommissie, om naar de oordeelsvormende fase te komen adviseert de voorzitter wederom de agendacommissie / presidium. Raads- en commissieleden geven per partij aan of zij vinden dat het voorstel rijp is voor besluit of dat met of zonder debat gebeurd. Doorgeleiding gebeurd op basis van een meerderheid aan partijen die doorgeleiding wensen. IN geval de stemmen daarover staken wordt het aantal raadsleden dat partijen vertegenwoordigen gehanteerd.

5. Het Sprekersplein

Vier keer per jaar organiseert de gemeenteraad een “sprekersplein”, waarin inwoners, ondernemers, verenigingen en instellingen hun ideeën mogen presenteren. Het sprekersplein is de gelegenheid om bewonersinitiatieven en zorgen van inwoners op diverse manieren onder de aandacht van de gemeenteraad te brengen. De gemeenteraad spreekt zich tijdens de eerst opvolgende oordeelsvormende vergadering uit over hetgeen gepresenteerd is, waarbij de voorzitter concludeert of aan de agendacommissie / presidium wordt voorgesteld e.e.a. in de Raadsagenda in te brengen. De bijeenkomst wordt georganiseerd voorafgaande aan de commissievergadering. Sprekers krijgen de mogelijkheid een presentatie te geven, een tentoonstelling (indien noodzakelijk digitaal) te organiseren, of een inspreekbeurt te geven. Bijdragen dienen minimaal een week voorafgaande aan het sprekersplein worden aangemeld bij de Griffie. Presentaties en inspraak kan maximaal 10 minuten duren. U lat een schriftelijke notitie van hetgeen gepresenteerd wordt achter bij de griffie die als raadsdocument gebruikt wordt, indien het gepresenteerde in de Raadscyclus wordt ingebracht. Er is geen inperking van onderwerp dat op het sprekersplein naar voren wordt gebracht. Tegelijkertijd dient het onderwerp politiek bestuurlijke relevantie te hebben, op een manier aan bestuurlijke besluitvorming onderhevig te kunnen zijn. Uiteraard worden bijdragen die de wet of de goede smaak te buitengaan geweigerd. De griffie is gemandateerd hierover te besluiten.

6. Commissievragen

Commissievragen zijn technische vragen die voor of tijdens commissievergaderingen worden gesteld, en ook daags na een commissievergadering wanneer de vraag niet meer in de commissie gesteld kon worden. Deze vragen worden als ze op schrift zijn gesteld nu geadmistreerd bij de 'schriftelijke vragen' (met bij het vragennummer de toevoeging "cie") en ook als zodanig gepubliceerd.

Het zijn echter geen schriftelijke vragen maar technische vragen. Beantwoording van tijdens een commissie onbeantwoord gebleven vragen en vragen die nagezonden worden kunnen technisch aangemerkt worden als *toezeggingen van het college*. De vragen horen direct bij een raadsvoorstel en/of bijlagen daarbij.

Voorgesteld wordt om de commissievragen **per** raadsvoorstel (of ander agendapunt) in een '**nota van beantwoording**' op te nemen. De antwoorden worden dan door de beleidsambtenaar in ditzelfde document toegevoegd. Het document wordt in de agenda's gepubliceerd (en vervangen zodra nieuwe vragen of antwoorden worden toegevoegd) bij het betreffende agendapunt, en niet in iBabs in het overzicht schriftelijke vragen, noch bij de ingekomen stukken. Het zijn dus groeidocumenten die telkens worden vervangen zodra antwoorden beschikbaar zijn of nieuwe vragen worden toegevoegd. De nota's bevatten altijd een datum waarop deze is gepubliceerd.

Een voorbeeld hoe zo'n *nota van beantwoording* eruit kan zien is bijgevoegd. (Nota van beantwoording informatieve vragen bij RV 21/18 Zienswijze Kadernota 2022 GGD)

Voordelen:

- Geen vermenging in overzichten met schriftelijke vragen;
- Beantwoording kan sneller, want hoeft niet door het college (het betreft technische vragen);
- Administratieve verwerking kan ook sneller, via de griffie naar de beleidsambtenaren in afschrift aan de portefeuillehouder, en antwoorden via de omgekeerde weg;
- Vragen en antwoorden zijn altijd direct bij de raadsvoorstellen terug te vinden, in de agenda voor de commissie en de raad.

7. Insprekers

Raadsleden nemen graag kennis van hetgeen inwoners en belangenorganisaties voor mening hebben rond voorliggende Raadsvoorstellen. Naast schriftelijke bijdragen of fractiebezoeken of individueel contact krijgen inwoners en belangenvertegenwoordigers de mogelijkheid raadsleden in hun vergaderproces toe te spreken. Inspraak is aan regels verbonden. Ten eerste duurt de inspraak nooit langer dan 5 minuten, in een/twee (?) rondes mogen raadsleden of fractieassistenten vragen stellen per fractie. De inspreker levert zijn bijdrage op papier of digitaal aan bij de griffie, de bijdrage vormt onderdeel van de bijlagen behorende tot het Raadsvoorstel. Er kan alleen tijdens de oordeelsvormende fase worden ingesproken. Bijdragen tijdens de beeldvormende fase dienen schriftelijk te gebeuren. Inspreken tijdens Raadsvergaderingen is niet mogelijk. Insprekers krijgen uitsluitend de

mogelijkheid om in te spreken rond een raadsvoorstel. Algemene insprekbeurten die niet direct aan het te behandelen onderwerp zijn verbonden worden niet toegestaan. Indien een raadslid of partij een ongerelateerd onderwerp toch behandeld wenst te zien door een inspreker, wordt dit onderwerp eerst via de agendacommissie presidium op de agenda geplaatst. Consequentie is dat ongerelateerde insprekbijdragen altijd via een Raad/commissielid in de vergadering behandeld kunnen worden. Overigens biedt het Sprekersplein ook de mogelijkheid om de Raad ongerelateerd voorstellen te doen, dan wel attent te maken op onderwerpen die men voor de gemeenschap van belang vindt.

Regels die in veel andere gemeenten van toepassing zijn luiden:

- Inspreken kan alleen op een onderwerp als dat voor de eerste keer in het forum op de agenda staat.
- U kunt alleen inspreken over het onderwerp dat op de agenda van die vergadering staat.
- De spreektijd per inspreker is beperkt tot vijf minuten. De inspreektijd per vergadering is beperkt tot 30 minuten totaal. Dus kunnen er maximaal $(30/5=6)$ zes sprekers aan het woord komen. Zijn er meer sprekers, dan krijgt elke spreker minder tijd..
- Aansluitend aan het inspreken, krijgen de raadsleden gelegenheid om vragen aan de inspreker te stellen. die gaan -uiteraard- alleen over hetgeen werd gezegd.
- U moet (!) zich van tevoren aanmelden, namelijk vóór 12:00 uur op de dag van de vergadering.
- U draagt een schriftelijke weergave of samenvatting van uw bijdrage aan bij de griffie van de gemeente. Deze bijdrage zal onderdeel vormen van de raadsstukken met betrekking tot het onderwerp

Ter illustratie ook de tekst uit het modelreglement van de VNG:

Artikel 15. Spreekrecht burgers

1. Burgers kunnen in een vergadering het woord voeren over onderwerpen die geagendeerd zijn.
2. Degene die van het spreekrecht gebruik wil maken, meldt dit binnen [een redelijke termijn OF [... (bijvoorbeeld 48 uur)]] voor aanvang van de vergadering aan de commissiegriffier onder vermelding van zijn naam, adres en telefoonnummer en het onderwerp waarover hij het woord wenst te voeren.
3. De commissievoorzitter geeft het woord op volgorde van aanmelding, tenzij afwijking van die volgorde in het belang is van de orde van de vergadering.
4. De inspreker voert het woord, nadat de commissievoorzitter hem dit heeft verleend. De commissievoorzitter kan de deelnemers aan de vergadering toestaan aan sprekers een korte, verhelderende vraag te stellen. Er vindt geen discussie plaats tussen een spreker en deelnemers van de vergadering.
5. De commissievoorzitter of een commissielid doet een voorstel voor de behandeling van de inbreng van de inspreker.

8. Commissie, Forum, Raadsvergadering

De gemeenteraad in Oostzaan zal gaan vergaderen volgens een drietrapstraject.

De Commissie

Als eerste is er de uitwisseling op inhoudelijk informatief niveau. De vergadering van deze fase heeft “*de Commissie*”. In deze beeldvormende fase laten raadsleden zich informeren over de onderwerpen die op de agenda staan. Raadsleden worden door ambtenaren en externe deskundigen geïnformeerd over ontwikkelingen, portefeuillehouders nemen slechts als toehoorder deel aan deze beeldvormende commissievergaderingen. Lang niet alle Raadsvoorstellen komen in aanmerking voor behandeling in de commissie. Alleen voorstellen waarvan het “technisch inhoudelijke begrip” gebaat is bij nadere toelichting worden in de commissie op de agenda gezet. In deze fase wordt de inhoud in objectieve non politieke zin toegelicht en is er ruimte voor zogenaamde technische vragen. In de commissievergadering worden geen sprekers toegelaten anders dan de behandelende ambtenaren en eventueel door de Raad en/of door de ambtelijke dienst uitgenodigde experts. Vraag/spreekrecht is toegestaan voor raadsleden en fractieassistenten. De commissie kan de voorzitter vragen het presidium/agendacommissie te adviseren een voorstel direct door te geleiden naar de raad, als hamerstuk.

Ter bevordering van de commissie wordt de griffie versterkt met ambtelijke capaciteit. De commissie geeft een goede mogelijkheid de Raad en de ambtelijke organisatie dicht bij elkaar te brengen. De commissie is het

gremium waarbinnen de Raad haar “objectieve” onderzoek kan doen. Daarmee geeft de commissie ook de ruimte aan Raadsleden om onderwerpen die zij van belang achten te agenderen en daarover non politiek informatie op te halen bij de ambtelijke organisatie. De extra griffie capaciteit stroomlijnt het informatieve contact tussen Raad en ambtelijke organisatie en bewaakt daarbij nadrukkelijk het informatieve non politieke van de uitwisseling in deze fase.

Het Forum

Een tweede vergadering genaamd “*het Forum*” betreft de zogenaamde de oordeelsvormende fase. Hierin bespreken raadsleden de onderwerpen die op de agenda staan en komen ze tot een voorlopig politiek standpunt. Per onderwerp wordt in het Forum als eerste gelegenheid geboden aan sprekers, die hun maatschappelijk inhoudelijke pleidooi houden en indien gewenst bevestigd kunnen worden (zie voorstel sprekers). De portefeuillehouder beantwoordt in deze fase oordeelsvragen en geeft eventueel een toelichting op de politiek bestuurlijke overwegingen. Raadsleden en fractieassistenten kunnen tijdens het Forum beide het woord voeren, doch er is slechts een woordvoerder per fractie. Het onderwerp wordt voorzien van een eerste politiek inhoudelijke oordeelsrichting vanuit politieke partijen, waarbij partijen aankondigen of zij verwachten amendementen en/of moties rond het voorstel in te dienen voor de besluitvormende fase en wat de richting van dergelijke moties en/of amendementen is. In deze fase wordt besloten of een onderwerp kan worden behandeld in de besluitvormende vergadering, de derde fase. En zo niet het presidium/agendacommissie verzoeken het raadsvoorstel in een latere cyclus opnieuw te agenderen?. Niet alle voorstellen hoeven aan de orde te komen in deze fase. De agendacommissie/presidium kan besluiten voorstellen zonder in het Forum aan de orde te zijn geweest door te geleiden naar de Raadsvergadering.

De Raad

In de laatste fase, de zogenaamde oordeelvormende stap volgt de besluitvorming in de gemeenteraadsvergadering. In deze fase neemt de gemeenteraad een besluit, op basis van verzamelde feiten, de oordeelsvorming en de informatie van eventuele sprekers. Alleen raadsleden hebben spreek- en stemrecht tijdens de raadsvergadering. De vergadering is bedoeld voor vragen aan de portefeuillehouder, uitsluitend in geval informatie is verstrekt na de Forum vergadering kan hierover nog een spaarzame vraag gesteld worden. Raadsleden bevragen elkaar in termijnen over de standpunten die men ten aanzien van het voorstel inneemt. Portefeuillehouders komen uitsluitend aan het woord om het college standpunt rond moties en amendementen toe te lichten. Tijdens deze fase komen alle voorstellen aan de orde. Het staat de vergadering vrij om voorstellen zonder debat te agenderen voor besluitvorming als hamerstuk. Het kan ook wel eens voorkomen dat het college een voorstel aan de raad doet waarover de raad direct een besluit neemt.

9. Interrupties

Interrupties zijn alleen: (tekst nog nader in te vullen)

- een vraag over wat de spreker zegt, om duidelijke te krijgen wat deze bedoeld; of
- een reactie op een gerichte uitspraak van de spreker aan het raadslid en/of diens fractie dat wenst te interromperen.

Andere opmerkingen blijven bewaard voor de eigen termijn.

10. ....

Bijlage 3: Voorstel Organisatie rond herdenken, herinneren en vieren in Oostzaan

Nummer

Datum

Datum B&W vergadering

Portefeuillehouder

M.W. Jaeger, burgemeester

Afdeling / team

Kabinet van de burgemeester

Voorgestelde behandeltijd

Raad van .....

Openbaar

Onderwerp

Organisatie rond herdenken, herinneren en vieren in Oostzaan

Kern van het voorstel

Op 4 mei herdacht de gemeente zoals jaarlijks de slachtoffers van de Tweede Wereld oorlog. Gezien de corona situatie was viering van de vrijheid op 5 mei 2020 helaas niet in gezamenlijkheid mogelijk. 5 mei wordt in Oostzaan overigens tot op heden eens per 5 jaar gevierd. Ook de nagedachtenis van de slachtoffers van de MH17 noch veteranenbijeenkomsten zijn in de afgelopen jaar mogelijk geweest. Herdenken en herinneren wordt in Oostzaan georganiseerd door diverse inwoners, de stichting 4 en 5 mei en de gemeente. De naam "stichting 4 en 5 mei" kan verwarrend overkomen, omdat deze stichting nu uitsluitend een maal per vijf jaar de 5 mei viering organiseert. 4 mei wordt door enkele vrijwilligers in samenwerking met de gemeente georganiseerd evenals activiteiten voor onze veteranen.

Jaarlijks herdenkt de gemeente Oostzaan de slachtoffers van de Tweede wereldoorlog. De organisatie hiervan ligt in handen van het 4 mei comité, momenteel bestaande uit 3 vrijwilligers en de gemeente. Daarnaast zijn enkele vrijwilligers betrokken bij de organisatie rond bijeenkomsten van veteranen. De viering van de vrijheid op 5 mei wordt eens per 5 jaar gevierd. De organisatie hiervan is in handen van "stichting 4 en 5 mei. Deze stichting bestaat uit vrijwilligers (o.a. uit het bedrijfsleven, scholen, horeca, muziek) woonachtig in Oostzaan. De naam van deze stichting is verwarrend omdat 4 mei door een ander comité wordt georganiseerd. Enkele vrijwilligers hebben aangegeven in de toekomst minder inzetbaar te zullen zijn voor deze activiteiten.

Op het gebied van herdenken en herinneren wordt in Oostzaan ook aandacht aan de veteranen en slachtoffers van de MH17. Voor beide zijn ook andere groepen vrijwilligers actief, maar wel in samenwerking met de gemeente.

In toenemende mate is er zorg over de continuïteit op de lange termijn van deze activiteiten in de gemeente, omdat de organisatie niet ten eeuwigden dagen op betrokkenen neer kan komen en het dus beter zou zijn de diverse activiteiten in coördinatie tussen betrokkenen te organiseren. Het belang van herdenken en de vrijheid vieren is ook voor de volgende komende generaties belangrijk. Daarom moet er gezocht worden naar een vorm van herdenken en vrijheid vieren, die de jongere generatie aanspreekt en waardoor de verhalen van 1940-1945 niet worden vergeten. Herdenken en vieren in Oostzaan, doen we samen met alle inwoners, jong en oud. Daarbij wenst de gemeente de verantwoordelijkheid en de organisatie van activiteiten rond dit thema nog meer in de gemeenschap van Oostzaan te leggen en een faciliterende in plaats van een organiserende rol op zich te nemen. Bij overdracht van deze verantwoordelijkheid aan de gemeenschap van Oostzaan zelf, kan nog beter ingespeeld worden op hetgeen rond herdenken, herinneren en vieren speelt onder inwoners.

Op grond daarvan is door betrokkenen en de gemeente uitgesproken dat het wenselijk is te komen tot een organisatievorm die de continuïteit in capaciteit en financierbaar (financiële middelen) voor de toekomst van herdenken en herinneren kan garanderen. Voorstel is om de stichting 4 en 5 mei om te vormen tot dé organisatie voor alle activiteiten rond herdenken en herinneren en zo alle inspanningen onder één dak te brengen. Daarnaast wordt voorgesteld deze "hernieuwde" stichting voor de komende jaren vanuit de gemeente de nodige financiële middelen mee te geven om een basis onder (voor?) de organisatie te leggen en zo de verschillende bestaande subsidiebijdragen te bundelen.

Voorgesteld besluit

De Raad besluit

1. De realisatie van een Stichting voor het herdenken, herinneren en vieren van voor belangrijke gebeurtenissen in de geschiedenis rond, vrijheid, rechtvaardigheid en democratie te faciliteren. Aan deze Stichting de organisatie van activiteiten, voorlichting, bijeenkomsten, etc. over te dragen.
2. In te stemmen met de gemeentelijke rol binnen de Stichting Vrede en Vrijheid Oostzaan, zoals deze in de concept statuten zijn vastgelegd.
3. In te stemmen met de statutaire wens om de burgemeester van de gemeente af te vaardigen als voorzitter van de Stichting.
4. De hernieuwde Stichting een subsidie toe te kennen van €12.000, per jaar voor de komende 3 jaren, onder voorwaarde van een deugdelijke doelverwezenlijking en administratie.

Bijlagen

Concept statuten (wijzigingen) van de Stichting Vrede en Veiligheid Oostzaan (voorheen Stichting 4 en 5 mei Oostzaan).

Toelichting

Aanleiding, gewenst resultaat en voorstel (incl. argumenten)

Inleiding

In Oostzaan vinden wij het belangrijk om gebeurtenissen die grote impact op onze gemeenschap hebben gehad te herdenkend en blijvend te herinneren. Dat herdenken en herinneren wordt in Oostzaan langs drie lijnen vorm gegeven:

1. Het belang dat mensen zich bewust zijn van die gebeurtenissen en aan die gebeurtenissen betekenis geven voor ons leven nu en in de toekomst.
2. Het belang om degenen op wiens leven die gebeurtenissen grote invloed heeft gehad de mogelijkheid te geven te ondersteunen met bijeenkomsten waar zij in een vertrouwde omgeving over die levensbepalende gebeurtenissen kunnen uitwisselen.
3. Ten slotte vinden wij het in Oostzaan van belang kinderen en jongeren te informeren over gebeurtenissen rond oorlog, vrede, vrijheid, discriminatie en uitsluiting, de willekeur van geweld en universele zeggingskracht van verdriet die voorkomt uit geweld.

Al vele jaren wordt bovenstaande in Oostzaan omgezet in diverse activiteiten die door verschillende mensen in samenspraak met de gemeente worden georganiseerd. Oostzaan waardeert die inzet van inwoners zeer. Tegelijkertijd is die inzet kwetsbaar en van deze mensen afhankelijk geworden. Om de continuïteit van herdenken en herinneren in Oostzaan te waarborgen zijn de individuele organisatoren, de Stichting 4 en 5 mei en de gemeente van mening dat het verstandig is de handen ineen te slaan. Zij wensen dit te doen in de vorm van een publiek private samenwerking die wordt ondergebracht in een stichtingsvorm. Hiertoe wordt de bestaande Stichting 4 en 5 mei Oostzaan gebruikt. De stichting neemt een Ambi status aan.

Tot nu toe wordt de organisatie goeddeels formeel en informeel binnen het gemeentelijk apparaat opgevangen. Ook hier geldt een grote betrokkenheid van ambtenaren, maar tegelijkertijd een grotere last van formaliteiten en regeling dan nodig is. Door de organisatie en verantwoordelijkheid over te dragen aan een Stichting die door de gemeenschap zelf wordt gedragen kunnen activiteiten steeds aangepast worden aan de omstandigheden die inwoners het beste betrokken houden. De gemeente neemt uiteraard wel een faciliterende rol aan in de vorm van de ter beschikking stelling van ruimte, ondersteuning in geval van vergunningen, verkeersregelingen, BOA, buitendienst, gemeentelijke communicatiekanalen. etc., waarvan de kosten voor rekening van de gemeente zijn. De organisatie en verantwoordelijkheid gaat echter geheel over naar de Stichting.

In het verleden is ooit bekeken in welke mate het gewenst is samenwerking te zoeken met Zaanstad en/ of Wormerland. IN de toekomst is het aan de Stichting zelf om daar eventueel gestalte aan te geven, indien dat gewenst zou zijn. Wijziging van de statuten of activiteiten in dat kader vragen in zo'n geval wel altijd om een heroriëntatie door de gemeente voor wat betreft de financiële en facilitaire betrokkenheid.

Statuten.

De bestaande Stichting 4 en 5 mei Oostzaan dient als basis voor de toekomstige coördinatie en organisatie van de vele activiteiten in Oostzaan. Daartoe worden de statuten alsook de naam van de Stichting gewijzigd. Kern van de wijziging is:

1. De naam wijzigt in "Stichting Vrede en Vrijheid Oostzaan"
2. De Doelstelling is algemeen gericht op herdenken en herinneren van gebeurtenissen in het verleden die van grote invloed zijn geweest op de samenleving in het algemeen en levens van mensen individueel. Het betreft situaties van oorlog, aanslagen, rampen die de Oostzaanse samenleving en haar inwoners geraakt hebben. De stichting stelt zich ten doel deze gebeurtenissen te herdenken en de samenleving aan deze gebeurtenissen te doen herinneren, opdat het een bijdrage levert aan het voorkomen van dergelijke gebeurtenissen in de toekomst.
3. De stichting stelt zich daarbij ten doel het bevorderen van vrede, veiligheid en vrijheid door het permanent onder de aandacht brengen van de vijf dragende ijkpunten van de stichting, die worden verbeeld door de slachtoffers uit de WO II:
  1. de kwetsbaarheid van vrijheid;
  2. de onuitwisbaarheid van oorlogsgeweld;
  3. de onrechtvaardigheid van discriminatie en uitsluiting;
  4. de willekeur van geweld voor burgerslachtoffers;
  5. de universaliteit van geweld.
4. De stichting is zich bewust van de vraagstukken van inclusiviteit en tolerantie, waarvan gebrek daaraan soms leidt tot geweld. Dit bewustzijn komt tot uiting in de activiteiten van de Stichting en natuurlijk in de samenstelling van haar bestuur.
5. De Stichting streeft deze doelen na door het organiseren van herdenkingen, bijeenkomsten voor lotgenoten, voorlichtingsbijeenkomsten, en informatieoverdracht aan scholieren. De Stichting is in ieder geval verantwoordelijk voor de jaarlijkse 4 mei herdenking, de vrijheidsviering op 5 mei, veteranendag en veteranen bijeenkomsten, de Februaristaking, herdenking MH17 en het geven van les(pakketten) voor scholen.
6. Het bestuur van de Stichting wordt voorgezeten door de burgemeester van Oostzaan of de burgemeester dan wel een door de burgemeester aangewezen gedelegeerde van de gemeente waarbinnen het grondgebied van Oostzaan zich bevindt. Het bestuur bestaat verder uit minimaal een veteraan, een jongere, een afgevaardigde van de ondernemers van Oostzaan en een afgevaardigde van het onderwijs in Oostzaan.

Financiering

De huidige activiteiten worden deels door de gemeente gesubsidieerd op basis van verschillende aanvragen. Het voorstel is de Stichting jaarlijks eenmalig te subsidiëren met een totaalbedrag waarvoor de Stichting in ieder geval de afgesproken activiteiten organiseert, waaronder de 4 mei herdenking, de 5 mei viering veteranendag, de Februaristaking, een MH17 herdenking, 2 veteranen-bijeenkomsten en informatielessen aan leerlingen van groep 7 of 8 op de Oostzaanse basisscholen. Naast een gemeentelijke bijdrage zoekt de Stichting particuliere bijdrage onder inwoners, bedrijven en instellingen in financiële en materiele zin, waarbij de Ambi status behulpzaam is.

Alternatieven (incl. argumenten)

De situatie laten bestaan zoals die is, met als risico dat door het wegvallen van organisatoren de continuïteit van de activiteiten onder druk kan komen te staan.

Risico's (incl. argumenten) en beheersmaatregelen

Vanwege de publiek private organisatievorm en de jaarlijkse financiële bijdrage krijgt de gemeente minder invloed op de organisatie en dus ook op de inhoudelijke invulling van herdenken en herinneren. Ook in het geval van een Stichting blijft het risico voor de continuïteit een constant aandachtsveld. Vanwege het lidmaatschap van de burgemeester als voorzitter van het bestuur blijft de verbinding bestaan en wordt dit risico gemitigeerd. Er is minder ambtelijke inzet hetgeen invloed heeft op de werkzaamheden van onze medewerkers en Over-gemeenten.

Financiële gevolgen

De gemeente kent een eenmalige jaarlijkse subsidie toe van €15.000, hetgeen iets meer is aan de kosten die de gemeente nu in versnipperde vorm reeds bijdraagt aan de diverse activiteiten. De Stichting is zelf verantwoordelijk voor de verdeling van de besteding van de gelden over de activiteiten. De Stichting levert jaarlijks een overzicht van de ondernomen activiteiten en de kosten die daaraan zijn uitgegeven en levert een kort jaarverslag op. Daarnaast draagt de gemeente de kosten voor faciliterende diensten zoals het ter beschikking stelling van overlegruimte, BOA, buitendienst, gemeentelijke communicatie kanalen, etc.

Bij gebruik van diensten van de buitendienst, gemeentelijke communicatiekanalen etc., wordt dit voorgelegd aan de verantwoordelijke van de ambtelijke organisatie.

Adviescommissies geraadpleegd (intern/extern)

Advies is gevraagd van notaris .... in Oostzaan. Verder is ook het bestuur van het 4 en 5 mei comité Oostzaan geconsulteerd en om instemming gevraagd. Zie verder onder participatie

Communicatie

Gemeente en particuliere betrokkenen brengen gezamenlijk een persbericht uit. Verder worden alle veteranen woonachtig in Oostzaan, het Nationaal Comité 4 en 5 mei, herdenkingsorganisaties in Zaanstreek Waterland en het COVVS (coördinerend overleg van herdenkingsorganisaties) op de hoogte gesteld worden door middel van een gezamenlijke brief vanuit gemeente en de stichting.

Participatie

Dit voorstel is opgesteld in overleg met bestuursleden van het 4 en 5 mei, organisatoren achter veteranen, veteranen zelf als ook de organisatoren achter de 4 mei herdenking. Aan betrokkenen zijn enkele vragen gesteld om beter inzicht te krijgen in de wensen en gedachten achter de toekomst van herdenken, herinneren en vieren. In algemene zin leverde die uitvraag het volgende op:

1. Vindt u dat er in Oostzaan voldoende aandacht is voor herdenken, herinneren en vieren van vrede en vrijheid?
Betrokkenen gaven unaniem / in meerderheid aan dat ..... opvallend daarbij is dat
2. Heeft u behoefte aan bijeenkomsten voor veteranen en eventuele andere betrokkenen uit Oostzaan?
Betrokkenen gaven unaniem / in meerderheid aan dat ..... opvallend daarbij is dat
3. Is er op de scholen van Oostzaan voldoende aandacht voor de thematiek van vrede en vrijheid?
Betrokkenen gaven unaniem / in meerderheid aan dat ..... opvallend daarbij is dat
4. Heeft u behoefte aan de uitbreiding en professionalisering van activiteiten rond 4 en 5 mei, Februaristaking, Veteranendag, MH17 dag of andere herinneringsmomenten?
Betrokkenen gaven unaniem / in meerderheid aan dat ..... opvallend daarbij is dat
5. Bent u bereid om organisatorisch, educatief, financieel of anderszins bij te dragen aan activiteiten op het gebied van vrede en vrijheid in Oostzaan?
Betrokkenen gaven unaniem / in meerderheid aan dat ..... opvallend daarbij is dat

Juridische aspecten en beleidskader

Het betreft een "publiek privaat" initiatief, waarbij sprake is van een gemeentebelang dat wordt ondergebracht in een stichting. Gemeentelijke waarborgen zijn in de statuten opgenomen, bovendien is de algemene subsidieverordening op de financiële bijdrage vanuit de gemeente van toepassing.

Duurzaamheid en klimaataspecten

Niet van toepassing

Het college van burgemeesters en wethouders
De gemeentesecretaris   *de burgemeester*

A Van den Assem

M.W. Jaeger